

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

CUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja preplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefacin 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

BEOGRAD, 14 JUNI 1940
God. XI • Broj 24

NI PROPUSTA NI SABOTERSTSVA!

Iznimne prilike nameću i iznimne dužnosti, kao i iznimnu revnost u vršenju svih, pa i najsitnijih obaveza. Propusti u normalnim vremenima mogu uvek da se isprave, čak i onda kada se radi o krupnim stvarima, dok se u vremenima, kao što su današnja, i propusti u najsitnjim pitanjima pokazuju kao uzroci golemih nesreća. Na ladi, koja plovi olujnim morem, treba da i poslednji brodski detić vrši sve dužnosti, jer čak i njegova, po mirnom vremenu beznačajna krivica, može da poremeti opšti sistem sigurnosti broda.

Neka, dakle, niko ne unišlja sebi, da u današnjim vremenima može da se ravna samo po svom čefu, zato što su „tu vlada i vojska, koji vode brigu o opštoj sigurnosti“, pa zašto da on tovari sebi brige, koje su daleko od njegove kompetencije. A kao što u drugim, ima nesumnjivo i u našoj zemlji poltrona i sebičnjaka, koji, pod planom takvog rezonovanja, ne samo što ne pomažu, već i odmažu narodnoj stvari.

Nade se npr. zeleniša, koji baš u ovakvim prilikama taru ruke, računajući kako će sirotinji, čiji hranitelji poplaze na vojnu dužnost, moći da računaju kajšarske komate; — ili trgovaca koji izrabljaju pomanjkanje uvoza i konkurenциje, da bez savesti dižu cene; — ili industrijalaca, koji proizvode predmete, koji su ma u kakvoj vezi sa narodnom odbranom, a koji se svim mogućim načinima dovijaju, kako da iz svega toga izvuku što već profit za sebe. Niti uopštavamo, niti udaramo na bilo koji stalaž, verujući da u svakom od njih većinu čine savesni gradani. Ali su već dosadašnja iskustva pokazala, da ima i iznimaka, pa da bi ih bilo još više, da nisu već preduzeće izvesne protumere sa strane vlasti, i da se ne boje kontrole javnosti. A pored onih, koji cinički idu za spekulacijom, ima i takvih koji misle: „Neće od toga država propasti, ako se ja malko potkožim u današnjim vremenima. A bude li trebalo, ja ću izvršiti svoju dužnost kao i ostali“.

Odbранa domovine ne vrši se, medutim, samo na bojnom polju, već i u pozadini. Ne može da se nazove svesnim rodoljubom onaj, koji je spreman da kuražno rukuje mitraljezom, kad mu se to naredi, a kod kuće izrabljuje ratne nevolje za ličnu korist. PRAVO HEROJSTVO NIJE SAMO U SNAZI MIŠICA I U KURAŽI, koje poseduju često i zli ljudi, već U MORALNOJ SNAZI, KOJA DAJE VIŠI SMISAO SNAZI MIŠICA. I zato nije dosta što smo fizički jaki i spremni da se oružjem branimo, već treba da smo i moralno jaki, da naopakim radom ne kompromitujemo snagu svog oružja.

Naročito to važi za državne službenike, kao i za sve one, od čijih dužnosti zavisi pravilno funkcionisanje administrativnog, ekonomskog, higijenskog i socijalnog života zemlje. Zanemarivanje posla, ne rešavanje predmeta, nered u administraciji, loše ophodenje sa strankama, a naročito sa sirotim seljačkim i radničkim svetom, upropoštanje ili oduzimanje od državne imovine, — sve je to i u normalnim vremenima za najtežu osudu, ali je sada ravno najgorem SABOTERSTVU I ZABUŠANTSTVU! Lica kojima je poverena npr. prehrana pučanstva, zaštita dece, ili dodeljivanje potpora porodicama vojnih obveznika, a ne svršavaju to najbrže i najsavesnije, već čine od toga predmet lične ili partiskske trgovine, slabe održanu zemlje, i vlast treba prema njima najstrožije da postupi. Jednako kao i prema onima, koji prenebregavaju da paze na tudinsku propagandu, na špijuniranje i detektizam, ili se u tome dadu pokolebiti od intervencija domaćih partizana.

NEMA TE DUŽNOSTI, MA KAKO SITNA IZGLEDLA, KOJA U DANAŠNJIM VREMENIMA NIJE OD ZNACENJA, i koju ne bi trebalo najsavesnije vršiti. Ni najsitniji zvaničnik ili radnik, bakalir ili obrtnik, — a pogotovo ne viši činovnici, trgovci, industrijalci, lekari, finansijeri itd. — ne smeju ni za čas da pomisle, da mogu da učine i najmanji propust, ili nepravilnost, da izvuku i najmanji nedozvoljeni profit, a da to neće škoditi opštoj stvari. JESTOTINE SITNIH PROPUSTA PRETVARAJU SE U HI-

Zlet Sokolske župe Kranj

V soboto, dne, 15. in v nedeljo, dne 16. t. m. bo v Kranju letosni župni zlet, zvezan z razvitjem novega prapora bratskoga društva Kranj, ki mu kumuje br. dr. Viktor Murnik. V soboto ob 21. uri bo na letnem telovadovišču akademija, v nedeljo pa je spored sledeč: Ob pol 8. uri zbor članstva in naraščaja za skušnje, ob 13. uri skušnje za deco, ob pol 16. uri zbor vseh oddelkov telovadovišč, članstva v kroju in narodnih nošah, nato razvite praporja in nastop vseh oddelkov. Načelnštva edinic so prejela točna navodila, po katerih se je treba strogo ravnavati. Spored obeh prireditiv bodo pri blagajni na razpolago. Udeležba za vse pripadnike Sokola je za nedeljo 16. t. m. strogo obvezna. Kdor ni res neodložljivo zadržan bo prišel.

Sa zbara Župskih načelnika

U subotu, 8. juna, održan je zbor župskih načelnika, na komi su pretresana mnoga važna pitanja, u pogledu novih smernica rada i S.O.P. (odbrambenost). Izneseni su opširni referati i doneseni sledeći zaključci:

1) Da se održe tečajevi za instruktore i instrukturke u S.O.P. tokom meseca juna, a ovi da rade po jedinicama u mesecima julu i avgustu.

2) Da se sve priredbe, u pogledu organizacije i provedbe plana rada S.O.P., vrše jednoobrazno u svima župama i po naredenju Saveza.

3) Da se upravi SSKJ predloži kazna za pojedince i jedinice, koje nisu održale smotru.

4) Da se učine privremene izmene kod radnog odela i to: a) mesto emblema na šajkači, da privremeno ostane emblem sa šajkačke svečane odore, bez pera i bez kokarde; — b) znakovi za raspoznavanje da se nose na levom rukavu, a ne na šajkači; — c) na rame dolazi naramenica sa valjkom na desnom ramenu, kao kod vojničke uniforme.

5) Utvrđen je detaljan raspored prilikom pohoda Sokolstva na Kajmakčalan, 12. jula.

6) Utvrđen je detaljan pravac sletske štafete, koja se ima održati dne 6. septembra, a pojedine župe imaju izvršiti raspored tračaka i prihvatanje mesto štafete na svojem teritoriju.

7) Odobreno je župi Zagreb da održi međužupske lako-atletske utakmice, 6. septembra, u Zagrebu.

8) Da se održe savezne utakmice u strelnjanju, velosipedske itd.

9) Da se, preko uprave SSKJ, stupi u saradnju sa drugim organizacijama, u pogledu odbrambenog rada.

M. Maržan

Материјално у служби идеалног

Знам врло добро постанак соколства, и његове високе идеалне циљеве. Због тих циљева и јесам Соко, а настојања соколства треба да иду за тиме, да сваког свог члана одгоје као идеалисту.

Али људи се не рађају идеалисти, а поготово не у данашњим, суровим и материјалистичким временима. Већина њих полази од оног шта им је корисно, па је вештина у томе да их се, од тог практичног и материјалног поведе даље ка општенародном и идеалном. Соколство треба да се прилагоди духу времена, не тиме да се одрекне свога сталног идеалног циља, већ да новим и привлачним средствима придобијају тај циљ васпитанике и следбенike.

Ово пиши са терена, а не из неке угодне канцеларије. Помагатрам своје друштво, па ме резултат тога посматрања бодри, да истрајем у послу, тим пре, што ми циљ није јевтина популарност, већ жеља да дам свој удео и допринос за добробит соколске организације.

Наше соколско друштво има свој соколски врбак племенице врбе и своју соколску шуму. Проја иригација пруја племенице врбе је одлична. Продајемо га по 60 дин. за 100 килограма, што друштвеној благајни донесе 3—5.000 динара годишњег прихода. То прује секу из врбака наши чланови „из трећег“, како се то код нас каже, а то значи две трећине од исечених количине припада друштву, а једна трећина ономе који га је исекао. Та чланска трећина када се уновчи, као оплетена корпа, а наше је чланство осопобљено за тај посао на специјалном корпарском и плетарском течaju, продаје се 15 дина по комаду. Понеко продаје своје исечено сирово прује. И у првом и у другом случају соколски врбак доприноси новчану корист од 100—200 динара нашим члановима.

Родитељи наше омладине, који су готово сви и свуде конзервативни, јасно виде, да њихова деца, осим бенефиције у служењу стапнога кадра у војсци, дојринају нешто и у новцу од свога соколовања, па им је и зато мило кад ступе у соколске редове.

Наша соколска шума (која може да се сече напола, или као и прује „из трећег“) наш соколски врбак, одлични су мамак за придобијање омла-

дине и њихових родитеља за сокolanu, а ствар је друштвених функционера и носиоца сокolske misli у mestu хоће ли умети да их придобију, загреју и фанатизују и за сокolsku ideju.

Није прича већ сушта истина, кад бисмо у нашем друштву имали спреман технички одбор, имали бисмо сигурних око 100 вежбача, које чланство које нараштаја, а то за село од 3.000 становника представља завидан успех.

Зашто о мостарској жупи мислимо најлепше? Зашто њен рад сматрамо најуспешнијим? Зато што су они соколство практично применили у ... Соколи сокolu подигну кулу, ископају бунар и т. д., па свет види да му соколство помаже у невољи, а то је оно што је даје желим нарочито да подвучем. Речи ће се, друкчије су тамо прилике. И јесу. Али то нам ништа не смеша, да ми за наше крајеве пронађемо друга средства и путеве, који ће одговарати потребама и прилика ма нашега села и краја.

Један наш члан предложио је, да се при соколском друштву оснује нека мала штедионица, која би својим члановима позајмљивала извесну малу суму новца, на краткорочнији затјам, са најмањом камatom, или уопште без камате. Зашто готовина бескаматно да лежи у пошт. штедионици, кад може да послужи соколској ствари и чланској потреби? Основни капитал за ту акцију могло би друштву да створи делом само (сталина штедија, забаве и др.). Евентуална помоћ дошла би од жупе и савеза, а и сама држава неби остала равнодушна, уколико би се ово показало као добро и корисно. Или зар се не би нашао по негде неки „непознати дародавац“ (као оно Фигнер), који би са 1000 дина потпомогао ову акцију? Непотребно је даље набрајање оваквих примера. Главно је да смо у доволној мери нагласили, да појемо мало и од материјалног ка идеалноме. Овај начин се код нас показао као добар, па сматрам да ће и другима користити.

Не предајем ово као нешто сигурно, опробано и спасоносно за целокупно соколство. Оно је код нас одлично успело, и прије људе, а то је за први мах најважније. На нама је да их очеличимо за соколство и одбацимо све оно материјално као споредно, а осposobimo их да соколство воле као чисто идејношку организацију. Тиме ће се дојринети успеху соколства у оните, за кога се управо сви ми скупа и боримо, борећи се за спас нације и драгог нам Словенства.

Павле Сабољевић,
старешина Соколског
друштва Чента

LJADE, A HILJADE U OPŠTI NERED I U KRUPNO IZDAJSTVO! Pogotovo to važi za one, koji su na višim položajima i koji su ekonomski jaki, a kojima — već po prirodi stvari — država najviše daje. Baš zato treba i oni državi najviše da daju, bar u materijalnim dobrima i u savesnom radu, kad već, zbog svojih godina ili zbog potrebe službe, — nisu pozvani da daju to u vojničkim naprima, a eventualno i u krvi i u životu!

Na sednici plenuma uprave Saveza skola K.J. doneti su važni zaključci za sokolski rad

ZBOR ŽUPSKIH PROSVETARA

U subotu i nedelju, 8 i 9. juna, održana je pješčana sednica uprave Saveza Sokola K. J., u svečanoj dvorani Saveza, u Beogradu. Još pre toga, u petak, 7. juna, održan je zbor župskih prosvetara iz čitave Jugoslavije, u vezi sa plenarnom sednicom Saveza. Zboru prosvetara predsedao je predstnik savezognog Prosvetnog odbora, brat Miloš Stanević, na što su župski prosvetari iz čitave zemlje dali detaljne izveštaje o radu i stanju na svome području. Najvažnija tačka dnevnog reda bila je saradnja Prosvetnog odbora, te župskih i društvenih prosvetnih otkesa u velikoj akciji sokolske pripravnosti i u narodno - odbrambenom radu. O tome se povela svestra debata, pa su stvoreni važni zaključci, prema kojima prosvetni organi sokolstva treba da preuzmu na sebe svu ideošku i duhovnu propagandu sokolske pripravnosti, putem štampe, predavanja, govora pred vrstom, propagandnih letaka i brošura, prikladnih parola i stalne duhovne budnosti, od člana ka članu i od čoveka ka čoveku.

ZBOR ŽUPSKIH NAČELNIKA

U subotu, 8. juna, održali su i župski načelnici zbor, pod predsedanjem savezognog načelnika, brata Ivana Kovača. I na tom zboru je glavni predmet diskusije bilo stanje sokolske pripravnosti i narodno-odbrambenog radu. Pošto taj rad velikim delom i činio u nitočnost savezognog načelnštva i župskih tehničkih načelnika, to je razumljivo da su na tom zasedanju "najtemeljitiye proučene sve mogućnosti takvog rada i da su zaključci koji su na njemu doneseni, od naročite važnosti za sokolstvo u današnjem vremenu.

SASTANAK ŽUPSKIH STAREŠINA

U subotu izjutra održan je i povratak sastanak župskih starešina, pod predsedništvom prvog zamjenika starešine Saveza SKJ, brata Dr. V. Belajčića. Na tom sastanku je govoreno o internim stvarima sokolske organizacije i o poteškoćama na koje sokolstvo nailazi u svome radu, naročito u mnogim područjima Banovine Hrvatske, kao i u Dravskoj banovini. Sem toga izvršene su predtajne za sednicu plenuma.

PRVI DAN PLENARNE SEDNICE SAVEZNE UPRAVE

Plenarna sednica Savezne uprave, započela je rad u subotu, u 16 sati, pozdravnim govorom prvog zamjenika starešine, brata Dr. V. Belajčića. Pošto je naveđa, u vezi sa uredbom o zabranu održavanja zborova u zemljii, nije mogla biti održana glavna godišnja skupština Saveza, kazalo je, da ova sednica plenuma treba reći aktuelna pitanja sokolskog rada i da doneše zaključke o daljnim smernicama tog rada, u današnjim, neobično važnim i sudobnosnim vremenima. Kao glavni predmet diskusije nameće se stanje sokolske pripravnosti, kome sokolstvo treba da se svim svojim snagama, fizičkim i moralnim, posveti.

Nakon što je sednica srdačno pozdravila reči brata Belajčića, podneo je glavni sekretar Saveza, brat Radmilo Grdić izveštaj o radu stareinstva, od prošle plenarne sednice do danas. U tom izveštaju je glavna pažnja posvećena sokolskoj smotri i radu na selu, pa su podvučene naročito sve akcije koje je Savezna uprava preduzela u cilju materijalnog, moralnog i kulturnog podizanja sela, sama i u saradnji sa drugim organizacijama.

Savezni načelnik, I. Kovač, podneo je izveštaj o tehničkom radu, koga je sa svoje strane popunila savezna načelnica, sestra Skalarjeva. I u ovim izveštajima je glavna pažnja posvećena narodno-odbrambenom poslu i sokolskoj pripravnosti.

U odsustvu predsednika prosvetnog odbora, podneo je brat Bogoljub Krejčić izveštaj prosvetnog odbora, koji se naročito zauzavio na zaključcima zborna župskih prosvetara, o kojima smo ranije govorili.

Brat Dr. Kosta Petrović podneo je kratki izveštaj o radu Gradevinsko umetničkog otkesa; a brat Ljuba Maksimović o radu Narodno-odbrambenog otkesa, podukavši plamenim rečima važnost toga rada u današnjim vremenima i molicu braču, da mu šalju što tačnija obaveštenja o svojim prijlikama. Rodoljubive reči brata Maksimovića bile su srdačno pozdravljene.

Brat M. Nikolić, gospodar Saveza, podneo je zatim izveštaj o finansijskom stanju i poslovanju, pri čemu je saopšteno, da Saveznoj upravi nije još isplaćeno 500.000 dinara, koji su, poznatom odlukom Kraljevske vlade, bili određeni, kao otsteta za štete, počinjene sokolstvu u različitim krajevima naše zemlje; te da će se nastojati da se što pre dode do te svote.

PITANJE SOKOLSKE PRIPRAVNOSTI I SARADNJA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA

Prešlo se zatim na najvažniju tačku dnevnog reda, na pitanje sokolske pripravnosti. Posle uvođenih reči brata Belajčića, koji je pregnantnim načinom prikazao idejni i moralni smisao ove važne akcije, u današnjim vremenima, podneo je savezni načelnik, Ivan Kovač, referat o tome, što je do sada učinjeno u tom pravcu, a zatim plan o daljnoj organizaciji sokolske pripravnosti i narodno-odbrambenog rada. Referat brata Kovača, koji je pomnivo spremjen i u tančine izrađen, naišao je na opšte odobravanje i bio jednoglasno prihvacen; a o njegovim smernicama i uputstvima biće informirani starešine sokolskih jedinica najkraćim putem.

Tom prilikom je dotaknuto i pitanje saradnje sokolstva sa ostalim organizacijama u zemljii, u narodno-odbrambenom radu. Brat Belajčić je saopštilo, da je stvoren Savet rodoljubivih i vi-

teških organizacija, u kome sokolstvo igra jednu od glavnih uloga, i da taj savet izvodi neobično korisnu akciju u današnjim vremenima.

SOKOLSTVO JE PRIPRAVNO NA SARADNJE I SA SVIMA DRUGIM ORGANIZACIJAMA, koje nisu zastupane u tom savetu, a koje su iskreno spremne da ulože sve svoje snage za odbranu nezavisnosti i integraciju Jugoslavije. U današnjim sudobnosnim vremenima sokolstvo je spremno da ostavi postrani sva druga pitanja i svezlike u gledanju i da u svakom Jugoslovenu, u svakom Srbinu, Hrvatu i Slovencu, vidi dobrodošlog saradnika, samo ako je taj saradnik spremjan da brani jugoslovensku državu. Baš zbog toga, sokolstvo duboko želi da se i danas, na teritoriji Banovine Hrvatske, vrše progoni sokolstva i da se sokolstvo ometa u svome radu, kada se znade, da čitav taj rad danas nema drugi cilj, nego što je odbrana zemlje i naroda, da kje i odbrana Banovine Hrvatske! Takve pojave se primećuju i u Dravskoj Banovini, ma da se tamo na mnogim mestima, u organizacijama, koje su oprećne sokolstvu, javila težnja za saradnjom, koju je sokolstvo uvek zastupalo, pod uslovima koji su gore navedeni. Međutim, sokolstvo se neće dati smesti ni od tih prepreka, pa će na pomanjkanje razumevanja s druge strane, odgovoriti i daljnom dobrom voljom. I zato naša odluka treba da bude, da i dalje propagiramo ideju opšte narodne solidarnosti i saradnje, u današnjim vremenima, i da nastojimo kako bismo što pre, od svih organizacija, bez razlike, dobili tačan i nedvojuman odgovor, da li su voljni toj saradnji da pristupe, da tako otadžbina znade s kime može da računa i da narod vidi, ko je vera, a ko nevera. Da su široki slojevi naroda, pa i oni koji nisu u sokolstvu, za tu solidarnost i saradnju, o tome smo uvedeni, pa treba da i oni, koji u ime njih govore, poslušaju glas naroda, a ne glas ličnih ili partiskih mržnji i razornih elemenata.

Ove misli brata Belajčića bile su srdačno podzravljene i prihvocene kao jednodušni zaključak sednice. Zatim je sednica prekinuta i nastavak zakazan za nedjelju ujutro.

Kraljev mač

Nedeljno zasedanje plenuma Savezne uprave otvoreno je svečanom zakletvom svih članova Uprave, položenom u duhu sokolske pripravnosti i narodno-odbrambenog rada, kojom se zavetuju, da će sve dužnosti koje su im, u vezi sa tim radom povrene, vršiti naјsvesnije i neustrašivo, ma kakva im opasnost pretila, i ma kakve teškoće naišle, za njih ili za celinu.

Zakletva je izvršena u svečanoj opremljenoj istorijskoj dvorani, u kojoj je proglašeno ujedinjenje Kraljevine Jugoslavije, pa je time ovaj čin dobio još više na značenju i na uzvišenosti. U dnu dvorane, iznad predsedničkog stola, postavljena je velika slika Nj. V. Kralja Petra II, a pod njom počeo je blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra Ujedinitelja, okičenog državnim zastavama i svečem. Dok su svih učesnici sednice stajali u stavu mirno, ušao je u dvoranu barjaktar, sa saveznom zastavom, a za njim savezni načelnik, Kovač, noseći u ruci Kraljev mač, dar Blaženopočivšeg

koške organizacije u današnjim vremenima treba da simbolizuje još iznimnije napore i još iznimniju resenost, da se žrtvuju i učine još više nego što je moguće, za dobro naroda i Jugoslavije! Tu zakletvu treba župski starešine da prenesu i na ostale saradnike, da se tako svi pričestimo verom krvnog pobratimstva, koja je i kod naših predaka stvarala čuda od junaka i iznosila pobjede nad deset puta jačim protivnicima. Zakletvu polažemo na Kraljev mač, zato što nam je njegov uzvišeni darovatelj, Blaženopočivši Kralj Aleksandar, najbolje pokazao, da ni jedna žrtva, pa čak ni sopstveni život, nije prevelika pred vrhovnim interesima otadžbine i naroda.

NASTAVAK SEDNICE U NEDELJU

Sednica je zatim nastavljena izveštajem o planu za pojačanje sokolske organizacije, i za stvaranje poverenštava i bratstava u onim mestima, gde nema još dovoljno uslova za stvaranje potpunih četa, ili društava. Braća iz unutrašnjosti su izvestila, da je baš žilava narodno-odbrambena aktivnost sokolstva, stvorila nove simpatije za našu organizaciju, te da se iz mnogih krajeva spontano javljaju glasovi, da se u njima stvore sokolske čete ili društva. Taj položaj treba iskoristiti i posejati seme sokolske misli, gde god je to moguće. Plan pojačanja organizacije je jednodušno prihvaćen.

POHOD NA KAJMAKĀLAN

Brat Vojislav Pajić izvestio je zatim o svečanom sokolskom pohodu na Kajmakčalan, koji treba da se obavi 12. jula o. g. Kao što je poznato, održava se svake godine taj pohod, a ove godine je Savez Sokola primio na sebe domaćinstvo slave i pohoda. Zbog toga je zaključeno, da sokolstvo iz čitave Jugoslavije, preko svojih predstavnika učestvuje u tome pohodu, i da se pokloni na veličanstvenom žrtveniku slave, na kome su pali toliki dragoceni životi, čije su kosti stvorile današnju našu slobodnu i ujedinjenu državu. Prema planu brata Pajića, treba u pohodu da učestvuju sve župe preko svojih predstavnika, sa saveznom upravom na čelu, i sa što brojnijim članstvom, okolnih župa i jedinica. Detalji o tom planu, za sve koji se interesuju, biće saopšteni preko okrugnica i preko "Sokolskog Glasnika".

Plan brata Pajića primljen je jednodušno, jednako kao i sugestija brata, Dr. Dragića, da se u kajmakčalskoj kapeli uzida spomen-ploča, koja bi potsećala na taj pohod sokolstva; te sugestija brata Čeda Milića, da se božjom službom oda zahvalnost Bogu, što je našem oružju podario pobjedu nad daleko jačim neprijateljima.

Brat Miliće Smiljanić podneo je izveštaj o zaključnoj godini Sokolske Petrove Petoljetke, podvukavši potrebu, da se požuri sa ispunjenjem još neizvršenih zaveta i da župe šalju o tome što podrobije izveštaje Saveznom odboru za Petrovu Petoljetku.

U izveštaju o sokolskim domovima, koga je podneo brat M. Nikolić, naročito je istaknuto, da se još čitav niz sokolskih domova, na teritoriji Banovine Hrvatske, protuzakonito nalazi u rukama naših protivnika, te da se ključevi nekojih od tih domova nalaze u rukama predstavnika vlasti, koji ih neće da izrue zakonitim vlasnicima. U vezi s time, data su uputstva stareinstvu Saveza, da preduzme energične korake, da se to nezakonito stanje dokrajči.

ZA NAPREDAK I JEDNODUŠNOST SOKOLSKЕ ŠTAMPE

U izveštaju o sokolskoj štampi je brat N. Bartulović podukao uspeh saveznih sokolskih listova, u čitavoj našoj javnosti, koja sa sve većim priznanjem prati njihovo pisanje. Pozvao je braću, da marljivije izveštavaju o događajima u sokolstvu i naveo čitav niz slučajeva, koji saveznenim listovima nisu bili javljeni, a na koje se pretstavnici župa sada žale. Isto tako pozvao je braću, da i ostalim članicima saraduju u sokolskim listovima, te da marljivim uplaćivanjem pretplate i načinjem novih preplatnika poduprnu sokolsku štampu. Baš poslednjih dana je iz osnova reorganizovana administracija sokolskih listova, koja sprema veliku kampanju za uplatu starih dugova i za nalaženje novih preplatnika, pa moli braću da je u tome pomognu.

Referat o štampi bio je primljen jednoglasno, a na predlog brata Dr. V. Besarovića je izraženo jednodušno priznanje predstniku saveznih sokolskih listova, na dosadašnjem uređivanju, sa željom da tim putem i dalje nastavi.

Brat Dr. V. Belajčić pokrenuo je zatim pitanje odnosa savezne štampe, te župskih i lokalnih sokolskih listova. Podukao je, da ne sme da se dogodi, da lokalni ili savezni listovi pišu obratno od saveznih listova, ili da, bez dogovora sa Savezom, pa čak ni sa župskom upravom, pokreću pitanja, koja su od opšteg značaja za sokolstvo i koja treba najpre da se rasprave u najvišim sokolskim forumima. Sokolska štampa, naročito u današnjim vremenima, kada je potrebna opšta narodna solidarnost, treba da predstavlja harmoničan orkestar, u kome savezni listovi treba da predstavljaju dirigenta i prve violine, a ostali sokolski listovi, da ih sledi u istom duhu, razradujući ideje koje su inicirane od savezne štampe, i baveći se svojim zasebnim, župskim i lokalnim problemima. U vezi s time, sednica je donela jednoglasni zaključak, da pisanje župске i lokalne sokolske štampe treba da se usmeri u tome duhu.

Iznet je tom prilikom i slučaj nekih napisu u beogradskom listu "Oko sokolovo", a naročito slučaj napisu u broju 4, o. g. pod naslovom "Opet sveci vrgoše prilike". O tom predmetu govorili su braća Dr. V. Belajčić, Dr. V. Besarović, R. Dimitrijević, Dr. Dragić, Dr. H. Verk, Sretenović, Grdić, Smiljanić itd. pa je na koncu jednodušno donet zaključak da se takvo pisanje smatra štetnim po najviše sokolske interese i da se najodlučnije osuduje, a da se Izvršnom Odboru prepušta odluka u pogledu daljnog postupka.

Još pre toga izrazili su svu prisutni, jednodušno i uz srdačne aklamacije, puno poverenje i priznanje prvom zamjeniku Starošine, br. Dr. V. Belajčiću, za njegov uzorni sokolski i nacionalni rad.

ZAVRŠNA REČ BR. DR. V. BELAJČIĆA

Time je dnevni red sednice bio iscrpljen, pa je prvi zamjenik starešine, Dr. V. Belajčić, uzeo reč, da u završnom govoru istakne potrebu jedinstvene sokolske discipline, potrebu poštovanja hirarkije i subordinacije, u sokolskoj pripravnosti, koja danas predstavlja najvažniji sokolski napor. Potsetio je braću, na svečaniji čin sokolske zakletve i podukao potrebu, da nikakva razrodnost i ničiji lični interes ne pomute, u današnjim vremenima, veličanstvenu sliku sokolskog bratstva, i jednodušnosti. Niko od današnjih starešina i funkcionera Saveza, župa, društava i četa, ni

Je se nametao na ta mesta, pa kad su slobodnom voljom članova izabrani, onda članstvo treba da ih sluša i da se povinuje narednjima, koje im u interesu sokolstva i Jugoslavije, upućuju. Svakog odstupanje od te poslušnosti i svako sejanje razročnosti pretstavlja pucanje u ledu voćtu, u jeku borbe, pa bi bilo slično izdaji sokolske i narodne stvari. Vremena su teška, ali naš narod ih je imao još težih; pa je sa verom u Boga i u svoje pravo, sa pouzdanjem u svoj moral i u svoje fizičke snage, umeo uvek da im odoli. Budemo li se i danas držali tih načela, odolioćemo im i danas; i Jugoslavija će biti složna, zadovoljna, velika i moćna! Sokolstvo treba da prednjači u toj veri i u tome radu, a oni koji su mu na čelu, treba da budu dostažni mesta, na kome ih je poverenje članstva postavilo!

Govor brata Belajčića pozdravljen je burnim odobravanjem i time je sednica Saveznog plenuma bila zaključena.

Savezna Uprava SKJ i napredak naše aviacije

Pošle sednice Savezne uprave, pošli su svi učesnici sednica na beogradski aerodrom, gde su im, susretljivošću Aerokluba, prikazane vežbe spuštanja padobranaca iz aviona. Pored njih je na aerodromu bila prisutna i jedna grupa četničke organizacije, pa su svi, sa najvećim interesom, pratili spuštanje naših odličnih padobranaca, koje je izvršeno sa najvećim uspehom.

Nakon toga su pošli do padobranske kule, na beogradskom sajmištu, gde su im takođe prikazane vežbe prvog poučavanja u spuštanju padobranom, prilikom čega se spuštao i više članova Savezne uprave, sa saveznim načelnicom, br. Ivanom Kovačem, na čelu.

Pošli su, zatim, svi zajedno, u prostorije Aerokluba, gde su bili vrlo ljubazno dočekani od predsednika, ing. T. Sondermajera, i ostalih članova uprave. G. Sondermajer ih je pozdravio srdačnim govorom, istaknuvši važnost aviacije za odbranu zemlje i aveljući, da porade među sokolskim članstvom, da što veći broj Sokola pristupi u avijaciju. Nakon toga je kapetan Dolanjski, stari sokolski radnik, održao vrlo zanimljivo predavanje o padobranima, a poručnik Vuković, isto tako zanimljivo predavanje o obrani od padobranaca. Na koncu se prvi zamjenik starešine, brat Dr. Belajčić, nasrdičnije zahvalio, u ime Saveza Sokola, predsedništvu Aerokluba i predavačima, na ukazanoj pažnji, i obećao, da će sokolstvo razviti što življvu propagandu u svojim redovima za jačanje avijacije, koja je za našu narodnu odbranu od neizmerne važnosti.

Sloveni u svetu

Sarajevski „Jugoslovenski list“ piše da, posle poslednjih političkih dogadaja, danas ima u Nemačkom Rajhu dvanaest slovenskih plemena. U Istočnoj Pruskoj ima 250.000 Mazura. U Pomorju 500.000 Kašuba i 50.000 Slovinaca. U Poljskoj po novom razgraničenju sa Sovjetskom Rusijom ima 21 milion Poljaka. U Protektoratu Češkom i Moravskom ima 8 miliona Čeha, i Slovaka u Istočnoj Moravskoj. U Slovačkoj državi 3 miliona Slovaka i 250.000 Karpatorusa (Rusina). U bivšoj Austriji 100.000 Slovenaca u Koruškoj i 50.000 Hrvata u Gradiščkom Koridoru. U samom Rajhu ima više od 100.000 lužičkih Srba. U zapadnoj Galiciji, koja pripada Rajhu, ima oko 300.000 severnih Karpatorusa. Ovome treba dodati i ruske izbeglice u Nemačkoj.

Iz slovenskog sveta

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

„Berliner Börsen-Zeitung“ je objavio nedavno posebni broj, posvećen Češkomoravskom Protektoratu. U tom broju, protektor, Von Neurath piše, da češkomoravske zemlje, po geografiji i istoriji, spadaju u nemački Rajh, a prezent Haha ističe, da češki narod treba da ispunjava savesno svoje gradanske dužnosti, obzirom na rat, u kome se nemački Rajh nalazi. — Praški listovi javljaju, da je protektorat naredio, da se kroz osam dana, na svima javnim i školskim zgradama, i na svima udruženjima u Češkoj i Moravskoj, moraju izvesiti zastave Rajha i zastave Protektorata, u znak počasti prema vojnicima Rajha i njihovo pobedi na zapadu. Poziva se i građanstvo, da i ono izvesi zastave. — Ministarstvo pošta u Protektoratu izdalo je nove tiskalice, koje su štampane najpre na nemačkom, pa onda na češkom jeziku. — Praški listovi javljaju, da je u Berlinu suden Antonin Čížek, na 4 godine tamnica, a Antonin Milan i František Begel na 2 i po godine tamnica, zato što su pravili i širili značke i legitimacije, protivne nemačkoj državi. Još pre toga osuđeni su Jozef Vršenski, Jozef Bardoš i Jozef Holí, na 3 godine tamnica, zbog veleizdaje i širenja letaka.

Poslednji brojevi praških „Lidove Noviny“ javljaju, da je u Berlinu bio osuđen Jozef Šiška, zbog spremanja veleizdaje, na četiri godine tamnica. Šiška je štampao i širio protunemacke letake. — František Draslar iz Turnava je osuđen na 8 godina tamnica, takođe zbog širenja letaka. — Antonin Jurasek, iz Moravske Ostrave, bio je prebegao u inozemstvo, da se bori protiv Nemačke, pa je poslat natrag, u cilju špijunaze. Medutim je uhvaćen i osuđen na smrt.

Praški listovi javljaju, da su u Berlinu počinili samoubistvo praški advokat, Dr. Ivan Sekanina, i praški izdavač knjiga, Prokop. Jedan i drugi su bili, pre duže vremena, uapšeni zbog komunističkog i protudržavnog rada, pa su se nalazili u tamnici. „Československy boj“, koji izlazi u Parizu, tvrdi da su jedan i drugi bili osuđeni na smrt, što nemačka stampa najodlučnije demantuje.

POLJACI I ČEHOSLOVACI

Poslednji broj lista „Naše vojsko“, organa čehoslovačke vojske u inozemstvu, objavljuje na uvodnom mestu članak o odnosima Poljaka i Čehoslovaka, u kome se iznosi, da bratski odnosi između oba naroda postaju sve dublji, i da se pripadnici poljske i čehoslovačke vojske u Francuskoj najsrdičnije slažu i medusobno saraduju. Članak podvlači potrebu da se taj odnos još više produbi.

U OKUPIRANOJ POLJSKOJ

Javljuju iz Poznanja, da je zasebni sud osudio, 7. juna, tri Poljaka na smrt, zbog optužbe, da su pomogli ustreliti 13 Nemaca. Među optuženima se nalazi i jedna žena. Sem toga su dvojica Poljaka osuđeni na doživotnu tamnicu.

ČESI I SLOVACI U INOZEMSTVU

Francuski listovi javljaju, da je 1. juna bio potpisani sporazum između francuske vlade i Českoslovačkog narodnog odbora u inozemstvu, o formiranju zasebnih čehoslovačkih avijatičkih vojnih jedinica u Francuskoj. Prema tome sporazumu, čehoslovačke avijatičke jedinice će se boriti pod čehoslovačkom zastavom, i tvoriti će sastavni deo čehoslovačke armije u Francuskoj. Tom prilikom

se ističe, da su već do sada čehoslovački avijatičari učinili goleme usluge savezničkoj stvari, u borbama na zapadu. — 8. juna je, prema izveštaju agencije Avas, osvećena u pariskoj katedrali jedna čehoslovačka zastava, koja je, pored oltara, postavljena među ostalim zastavama savezničkih načija. — U listu „Epoque“ piše Henri de Kerillis, da su se u borbama na zapadu, na nemačkoj strani, u velikoj meri upotrebljavali bivši čehoslovački tenkovi, iz Škodinih fabrika. Tom prilikom Kerillis odaje priznanje čehoslovačkim avijatičarima i kaže, da preko 3.000 čehoslovačkih kvalifikovanih radnika radi u ratnoj industriji u Francuskoj. — U Londonu je umro Oton Pik, bivši urednik „Prager Presse“, pesnik i prevodilac, koji je mnogo učinio za poznavanje češke literature kod zapadnih naroda. Zanima se takođe i jugoslovenskom književnošću.

Selniki Sokol pred vojno!

Skoraj so že pozabljeni dnevi, ko smo s skupnimi moćni pošli v borbo za pravice naroda in jezik. Slično kakor po širni slovenski zemlji je bilo tudi v Selnicu ob Dravi. Naš živalj je vodil teško borbo za dnevno življenje. Mlade moći so zapuščale domaći kraj in dale svoje sile na razpolago tovarnam v tujini. Žemlja je prehajala v last doseljencem. V tem času so stopili na branik naših pravic zavedni ljudje. Vodja je bil France Sagaj, zdrona mropoljska korenina, prežet narodne in sokolske misli. Kot kremen Slovenac a borben kmetski človek, je zbral krog sebe družbo sebi enakih. Sklenili so v Selnicu ustanoviti Sokola.

Sagaj France je bil poprej član Sokola v Ljutomeru, kjer mu je bil voditelj znani br. Dr. Chlaupek. V dogovoru z br. dr. Rozino, starostom Sokola Maribor in br. dr. Pivkom je bilo pripravljeno, da se ustanovi odsek mariborskega Sokola v Selnicu ob Dravi. Br. Sagaj je imel neštevilna potov do oblasti za pridobitev dovoljenja ustanovitve selniškega Sokola. Najljubši mu je bil pogovor da bo Sokol zbral krog sebe vso našo mladino, ki bodo postali neomahljivi borci naših pravic.

Zavedni Sagaj je bil izpostavljen mnogim neprilikam, marsikaj grenkega je užil v svojem življenju. Tuja struja je želela vsako njegovo delo onemogočiti. S ponosom je pripenjal slovenske barve na prsno stran rekoč: „Sokol in naši prameni bodo našli še pot do lepših dni, mnogo imajo Slovenec slovanskih bratov“. Poleti in volje do dela je pričakoval bližajoči dan ustanovitve Sokola v Selnicu.

Žal njegov sen se ni ispolnil. Nekaj dñi pred dovoljenjem ustanovljanjem Sokola je nenadno, v najlepši moški dobi, jedva 27 let star, odšel na počitek v zemljo, ki jo je tako srčno ljubil. Ob njegovem pogrebu, kljub mnogim grožnjam s strani takratnih vlastelinov, se je posmrtnega spremstva udeležilo mnogo ljudi, največ Sokolov. Po njegovem smrti je bil ustanovni občni zbor Sokola v Selnicu ob Dravi, 1. septembra 1912.

V spomin zavednjemu narodnjaku, ki je dal vse svoje delo svojemu narodu, bo selniški Sokol, ob razvoju narodnega praporja in nastopa 1940, zabil prvi želbelj „Franca Sagaja“, da ostane živ vodnik praporja selniških naraščajnikov.

Соколство при отварању споменика Медуанским мученицима

На Цетињу отворен је споменик свим Југословенима, добровољцима из Америке, потопљеним под Медуом 24. децембра 1915. г. Споменик је израдио Ристо Стијовић, вајар, и у њему приказао ловћенску вилу, са ханџаром у десници, и вијенцем у љевици, над лађом која тоне.

Соколство се одужило сјенима палих југословенских великанова тиме што је соколска жупа Цетиње заказала своју годишњу скupštinu на Спасовдан, када се споменик отвара и што је, у име Савеза Сокола, брат Гавро Милошевић, старешина жупе Цетиње, изрекао приликом отварања говор, у коме је, између отalog, казао:

„Соколство у овој години одржава своју свечану скupštinu баш на Спасовдан, као сјећање на историјски дан, када су на Грахову малобројни Црногорци до ногу потукли многobrojniју турску војску, као сјећање на дан, када је дух надвласта материју, и када је био јачи сој него број! А друго, да се поклонимо сјенима оних, те падоше под Медуом, достојних следбеника Граховских јунака!“

Ми Соколи у овом споменику видимо највеће приказану добровољну мученичку прошlost Црне Горе, као и потстrek за њене напоре у будућnosti! У добровољцима окарактерисан је збијер свих оних, што се не хтјеше у ланце везати, већ се добровољно забежаше у нашу плавине!

У уздигнутом ханџaru Ловћенске виле окарактерисане су

Rat na Sredozemnom moru

U ponedeljak, 10. juna, posle podne navestila je Italija rat Francuskoj i Engleskoj, i najavila, da u ponoć toga dana počinju neprijateljstva. Korak Italije je izazao veliko zadovoljstvo u Nemačkoj, dok se u Londonu i Parizu izjavljuje, da su saveznici bili već pripravljeni na taj dogadjaj, i da ih to neće ni najmanje pokolebiti, da svim snagama vrede do pobjede. Italijanska štampa i merodavni krugovi izjavljuju, da Italija ulazi u rat, zbog zadovoljenja svojih zahteva, koje Englezi i Francuzi nisu nikada hteli da ispunе, i zbog toga da izvoštih sebi slobodu kretanja na moru, koja je držanjem Engleske i Francuske bila onemogućena. Kao ciljevi italijanske akcije spominju se naročito Tunis, Korzika, Džibuti, Malta, i sloboden prolaz kroz Sueski kanal i Gibraltar. Do sada još nisu vodene značajnije vojničke operacije, sem avijatičkih napadaja na pojedine vojničke baze ili varoši, sa jedne ili sa druge strane.

Ulazeći u rat, Italija je izjavila, da želi i dalje poštivati neutralnost susednih država, Jugoslavije, Svajcarske, Grčke, Turske i Egipta; ali je, medutim, Egipat prekinuo odnose sa Italijom, a kruže glasovi, da bi to imala da učini i Turska. No i pored toga izgleda, da će mir na Balkanu, bar za sada, biti očuvan.

Po svemu se čini, da će se glavna borba između saveznika i Italije voditi na Sredozemnom moru. U tom moru Italija ima centralni položaj, ali joj sa svih strana stoje jake savezničke baze, počevši od Gibraltara, afričke obale, utvrđene francuske luke Bi-

zerte; pa zatim Egipta i Sueskog kanala, sve do Cipra, Korzike, francuske ratne luke Tulon, i engleske ratne luke Malta, u blizini same Italije. Na taj način su saveznici u stanju da izvrše blokadu Italije, sem možda Jadran-skog mora, dok je Italiji moguće da ometa sve veze saveznika sa Afrikom i sa istokom, preko Mediterrana. Odnos pomorskih snaga, izmedu Italije i saveznika, je ovaj: Saveznici imaju 12 velikih bojnih brodova, a Italija 6; — saveznici imaju 31 krstaricu, a Italija 21; — saveznici imaju 125 razarača i torpiljarki, a Italija 124; — saveznici imaju 97 podmornica, a Italija 120.

Kao što se vidi, Italija je jedino u broju podmornica jača od saveznika, i njene podmornice su modernije; dok su u svim drugim vrstama lada saveznici brojčano jači, a francuski razarači su većeg tipa i moderniji. Italijani imaju takode i 70 borbenih čamaca, u čemu su takode jači od saveznika. Medutim, brojčana snaga savezničke flote može i da se izmeni, jer Engleska ima još mnogo lada izvan Sredozemnog mora, koje tu može da upotrebii. Sem tega ako bi i Turska ušla u rat, saveznici bi bili još jači na moru. S druge strane pak je italijansko vazduhoplovstvo mnogo brojnije i modernije od saveznikog; pa se čini da ono predstavlja oružje, sa kojim Italijani najviše računaju.

Poseve je prirodno, da će se

borba voditi oko svih pomorskih baza, a takode i u kolonijama:

naročito na granicama Libije i Tunisa, zatim u predelima Soma-

lijie, Abisinije itd.

Progonstvaučiteljasokola

Gospoda oko „OBZORA“ su se već toliko srođila sa cijennom, da se čude, što „Sokolski glasnik“, u današnjim vremenima, „nema pametnijeg posla, nego da na veliko zvono stavlja premještenje desetak učitelja i učiteljica, članova Sokola... itd.“

Pametniji posao bismo dale trebali da tražimo mi, čija su braća i članovi proganjeni, dok naprotiv „veliki državnici“ i vode u Banovini Hrvatskoj, koji su narodu obećavali, čim oni dudu na vlast, da će se čitav svet preporditi u pravdi i slobodi, — tim velikim državnicima, kojima je poverena sudbina vrlo izloženih krajeva, u današnjim vremenima, — njima može da bude, da nemaju ni pametnijeg ni prečeg posla, nego da, — treme kada se sokolstvo posvećuje isključivo narodno-odbranbenom radu, — sadističkim perverzitetom iznalaže najzavučenija seoca, da u nje prognaju, ne desetak, kao što „Obzor“ iskrivljuje, — već preko trideset, i to ne ma kojih, već najboljih i najposobnijih učitelja i učiteljica, u bivšoj Primorskoj banovini, a bez ikakve druge potrebe i razloga, nego što je niška pakost i zloca.

Da sokolstvo ima pametnijeg posla, ono pokazuje svakim svojim dahom! Naš Savez, naše župe, naše jedinice rade baš sada kao u košnicama, ne vodeći računa ni o čemu, nego o opštem dobru, i ne traže ništa, nego da im se dopusti taj rad. Ničim se nisu ogrešili, ni o Hrvate ni o Banovinu Hrvatsku, iz prostog razloga što su i sami Hrvati i što im je sloboda i sreća banovine Hrvatske sesta, kao i sloboda svakog dela Jugoslavije. Ni u banovini Hrvatskoj sokolstvo nema druge brige nego što je taj rad na odbrani zemlje i naroda, i saradnja sa svima kojima tu odbranu žele i podupiru, bez obzira na ideološke razlike. A premešteni učitelji bili su pioniri te misli, pa su destruktivni elementi zato i tražili njihove glave, što su namere tih elemenata posve drugačije.

Greh onih koji su tim željama udovoljili je velik, čak i onda ako nisu sami dali inicijativu za progon. Jer, kome može danas da smeta sokolstvo, u bilo kom kraju Jugoslavije, sem onima, kojima nije u interesu glavni njegov rad, a to je akcija za narodnu slagu i solidarnost, i spremanje naroda za zajedničku odbranu?... I zar nije više nego li cinički, kad „Obzor“ pravda progona starih i uglednih nastavnika, koji imaju dece u srednjoj školi, u nepristupačna planinska sela, i njihovo ponižavanje, time što ih se stavlja pod upravu mlađih učitelja, — mizernim argumentom, da su „i dalje u službi Banovine Hrvatske“.?! Znači, — neka zahvale Bogu, što nisu naprosti baceni na ulicu! A zanimljivo je napomenuti, da medu progonjenima ima i takvih, koji su glasali za listu dr. Mačeka i

najživlje se zalagali za sporazum, pa — eto šta su doživeli!..

Saveti „Obzorovi“, da bismo bolje učinili, kada bi naš list „popularizirao medu Srbijskim, članovima sokolskih organizacija, hrvatsku prošlost i prave težnje hrvatskog naroda“, — nama nisu potrebni. Jer mi to radimo već decenijama, slaveći u svim sokolskim društvinama u Srbiji, i Štrosmajera i Zrinjskog, i Grgura Ninskog i Tomislava, i objašnjavajući iz dana u dan, da su baš Hrvati bili pioniri jugoslovenstva. Mi smo daleko pre „Obzora“ podvukli radosne pojave medu Hrvatima pred jedan ili dva meseca, i kazali, da nikada nismo verovali da bi narod, koji je odgojen od Štrosmajera i Radića, mogao da služi tadinu protiv sopstvene države i protiv slovenske braće.

Ali šta radi „Obzor“, da popularizira Srbe medu Hrvatima, — sem što brani svaki frankovački napadaj na Jugoslovane, što prenosi svaku neodgovornu besmislicu, iz bilo kog zakutnog srpskog listića (dok prešuće sve što je pozitivno na srpskoj strani!), i što iz dana u dan seje otrov i mržnju?!

Da je „Obzoru“ do solidarnosti i saradnje, morao bi i sam da osudi ovakva mizerna i skandalozna premeštenja, koja nisu poslednja, jer „veliki državnici“ spremaju i nova, — u ovako ozbilnjim i sudbonosnim vremenima.

Povampirene aveti prošlosti

PISU NAM IZ NOVOG MESTA U SLOVENACKOJ: U ovađašnjoj župnoj crkvi su, još za vreme Austrije, bili postavljeni slikani prozori, na kojima su se nalazili prizori iz života habsburških careva, a medu njima se naročito isticala figura tadašnjeg cara, Franca Jozefa. Posle oslobođenja je čitava nacionalna javnost očekivala, da će habsburški prozori, zajedno sa Francom Jozefom, biti odstranjeni, ali uzalud. Na opšti zahtev je župnik ipak naredio, da se prozori, skupa sa slikama, prekriju tamnim platnom, pa se tako crkva najednom našla u žalosnom polumreku, samo zato, da se habsburški carevi ne bi osetili povredeni. Međutim se, kroz 29 godina platno pretvorilo u krpe i ove godine potpuno otpalo, a Franc Jozef se objavio u starom sjaju, da nás, i nakon dvadeset godina, potseti, kako nas je nekada ponizavao i uništavao. Nacionalna javnost je naravno ponovo digla glas, da se Franc Jozef, zajedno sa ostalim Habsburgovcima odstrani, ali uzalud. Članak u listu „Križ“ kuša da to odbrani, pa tvrdi da bi crkva izgubila u umetničkom pogledu, kada bi se ti likovi odstranili, ma da se na prvogled vidi, da likovi nisu izrađeni ni od kakvog umetnika, već da su najprosečniji fabrikat, koji nije ni u kakvom skladu sa srednjevjekovnim stilom crkve. I tako Franc Jozef i dalje ostaje u crkvi, protiv volje čitave nacionalne javnosti, koja naročito u današnjim vremenima traži, da se odstrani sve što nas potseća na tudinsku vlast.

Naši učitelji, kad „Obzor“ pravda progona starih i uglednih nastavnika, koji imaju dece u srednjoj školi, u nepristupačna planinska sela, i njihovo ponižavanje, time što ih se stavlja pod upravu mlađih učitelja, — mizernim argumentom, da su „i dalje u službi Banovine Hrvatske“.?! Znači, — neka zahvale Bogu, što nisu naprosti baceni na ulicu! A zanimljivo je napomenuti, da medu progonjenima ima i takvih, koji su

glasali za listu dr. Mačeka i

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Pišu nam iz Sarajeva: Ovdašnje Narodno pozorište je, pre nekoliko dana, priredilo naročitu predstavu „Smrti Majke Jugovića“, od Iva Vojnovića, namenjenu članovima Sokoiskih četa i seljacima iz okoline Sarajeva. Pored predstavnika sokolske župe Sarajevo, Dr. V. Besarovića, generala Ljube Novakovića i ostalih predstavnika sokolstva, predstavljene su vrlo lepo vežbali seljaci Sokoli iz Ralje, i beogradske Sokolice, koje je predvodila načelnica župe Beograd, sestra Slavka Vučković. Priredena je velika povorka kroz selo, u kojoj je uzeo učešća i narod iz Ralje i okolice, u velikom broju.

Sokoli carskoga grada Skoplja, svesni prilika u kojima se nalazi naš narod, zakazanu sokolsku smotru shvatili su najozbiljnije. U Sokolskom domu okupilo se celokupno članstvo našega društva, pa i najstariji članovi, u svečanom sokolskom odelu. Samo vrlo mali broj sokola nije opravdao nedostatak. Održana smotra bila je do-

sveštenik, Žika Anastasijević, koji je održao rodoljubiv govor, jednako kao i starešina društva Beograd Matica, general Andra Petrović, i starešina čete u Ralji, Milan Radosavljević, učitelj. Istočno dana je održan javan čas, na komu su vrlo lepo vežbali seljaci Sokoli iz Ralje, i beogradske Sokolice, koje je predvodila načelnica župe Beograd, sestra Slavka Vučković. Priredena je velika povorka kroz selo, u kojoj je uzeo učešća i narod iz Ralje i okolice, u velikom broju.

U subotu, 8. juna, je Sokolska župa Maribor priredila u sokolskom domu sjajnu sokolsku akademiju, koja je nadomestila odložene sletske svečanosti. Velika dvorana je bila do poslednjeg mesta ispunjena priateljima sokolstva, koji su najsrdičnije aplaudirali izvodačima programa. U akademiji su nastupili društvo Maribor Matica, društvo Soko I i Soko II, zatim društva iz Ptuja, Slovenigradca i ostalih mesta mariborske župe, zajedno sa dacima vojnicima, koji su bili predmet naročito srdačnih ovacija. Na akademiji su bili prisutni predstavnici svih vlasti i udruženja, a naročito je u velikom broju bila zastupana naša vojska, sa puškovnikom Kilerom na čelu. Akademija se pretvorila u veličanstvenu manifestaciju jugoslovenske i sokolske misli.

Соколи у пилотској школи

Већ од 15. маја непрекидно и неуморно учи, нас 30 младића, моторну пилотажу у Новом Саду, захваљујући Краљ. Aeroklubu који се постарао да на ма омладини отвори шири круг сазнања и да нам створи бољу будућност.

Од нас 30 има нас око 22 Сокола, те свакако да се овде видно манифестише и сама моч и дело соколства.

Колико је нама соколима лакше покрете извести и све пре разумети, на сваком кораку се да видeti а они који су били у војсци, знају шта значи бити упућен у вежбе, ред и дисциплину.

На овом курсу има нас из свих крајева земље и свих друштава. Професије су нам различите, или сви смо „једна душа — једна гуша“: сложни и вредни другови на раду, ученици, одмору, шали и свуд где треба.

Сви смо свесни свог задатка који је најсветији што га ми омладинци можемо извршити, јер је то данас огледало земље: колико пилота таква је и јачина на њена.

У нашој школи је интернатски ред са савршеном дисциплином која се свуд огледа и сви се трудимо да и сами у тој кући ред увек доведемо је све задатке извршимо.

Наш командир школе вредни капетан г. Марко Николачић са наставникима већ на почетку нашег рада, а мы ћемо се — нарочито Соколи — старати да и њихове и наше наде и свих установа докажемо делом, што ће нам бити једини захвалност.

Када будем имао потребне фотографије послају „Соколском Гласнику“, као и нов чланак, да се боље упознају браћа и сестре широм наше земље са нашим делом.

Е, па када ми завршимо пилотажу, која је иначе обимна у свим врстама летња и најчешћим машинама, моја је жеља да са највишег Sokolског места — од братског Савеза С. К. Ј. пође иницијativa да се образује Соколска ескадрила.

Као прва, могла би се поднити у центру наше земље и пр. у Шапцу или Лозници итд., а свакако да ће Народна одбрана и г. Министар војске дти своју подршку и том раду.

Из Шапца би потекла жижа за даљи развој авијације у омладине, јер се зна шта је Подршће за време рата 1914—18 дало и где је први тој затутња.

Исто тако и једриличарске радове ће упознати овде, па

streljačkih otseka, a zastavi је kumovao Dragiša Jovanović, činovnik Oružnog суда u Požarevcu. Održano je više rodoljubivih govora i priredene su rodoljubive manifestacije.

U subotu, 8. juna, je Sokolska župa Maribor priredila u sokolskom domu sjajnu sokolsku akademiju, koja je nadomestila odložene sletske svečanosti. Velika dvorana je bila do poslednjeg mesta ispunjena priateljima sokolstva, koji su najsrdičnije aplaudirali izvodačima programa. U akademiji su nastupili društvo Maribor Matica, društvo Soko I i Soko II, zatim društva iz Ptuja, Slovenigradca i ostalih mesta mariborske župe, zajedno sa dacima vojnicima, koji su bili predmet naročito srdačnih ovacija. Na akademiji su bili prisutni predstavnici svih vlasti i udruženja, a naročito je u velikom broju bila zastupana naša vojska, sa puškovnikom Kilerom na čelu. Akademija se pretvorila u veličanstvenu manifestaciju jugoslovenske i sokolske misli.

kad доје време и на том ћу пољу од братског Савеза тражити подршку да могу у горњим крајевима подизати исто, јер зна се већ колико је то леп спорт као и користан.

На пољу авијације и једриличарству приликом оснивања горњих секција важно је ступити у сарадњу и са Краљ. Aeroklubom, тако бисмо ишли једним правцем за што успешнији рад.

А сад до даљих новости појздрављам сву браћу и сестре широм државе и ван ње.

Боривоје В. Чотрик,
ученик-пилот, 604 ескадрила — Нови Сад

Iz Sokolskog društva Celja Matica

Kakor znano, je jubilejni pokrajinski zlet, ki bi se moral vršiti v dneh 29. in 30. junija u Celju, preložen na nedoločen čas. Sokolsko društvo Celje matica bo sicer proslavilo svojo petdesetletnico, toda na skromen način.

S pripravami za veliki jubilejni zlet je imelo društvo ogromne stroške. Radi tega se je obrnilo na vse župe v Savezu in na vsa društva v Dravski banovini, naj bi skušala organizirati razprodajo zletnih kovinastih znakov. Izdelani so po osnutku akad. slikarja VI. Stovička, so zelo lični in bodo vsakemu lep spomin na jubilej Celjskega Sokola. Društvo je določilo enotno ceno in sicer Din. 5 za komad. Bratske edinice bi naj podprle akcijo jubilanta in mu z odkupom znakov pripomogla vsaj do delnega kritja stroškov. Z naročili bi naj nakazača tudi pripadajoči znesek.

Kontrola članskih legitimacija. Društvo je sprejelo umesten sklep in pregledalo legitimacije vsega članstva. Kdor nima pravilno potrjene legitimacije, zlasti da je tuđi članarina v redu plačana, ne more nositi znaka. Na ta način bo lajkno preprečiti, da nepoklicani ne bodo nosili znaka, kar je v današnjih prilikah posebno važno.

Naračajski vaditeljski zbor. Naš naračaj se pridno vadi v narodni obrambenosti. Priredil je že dva izleta v zvezi z obrambenostjo in vadi se v streljanju. Želimо mu mnogo uspeha v tej prepotrebnih panogih.

Знакови отрежњавања

„Трговачки Вијесник”, званични орган Удружења трговаца Бановине Хрватске, је објавио недавно уводник, који је врло карактеристичан, као почетак отрежњавања у манији сепаратизма, која се од неког време јавила у Бановини Хрватској. Чланак носи наслов „Против гospодарском сепаратизму”, и у њему се, уредник листа, Прагутин Носек, најодлучније обара на тенденције, које иду за тим, да се Бановина Хрватска што више економски одвоји од остале Југославије. Чланак вели, да су те појаве у толико опасније, што се јављају у временима, кад је потребна концентрација свих економских снага у земљи, да се очува заједничка економска независност свих делова државе. Југославију треба узети као јединствено економско подручје, у коме треба да влада потребна хармонија, наимеу различитих делова. Лист вели, да се у Хрватској, на шовинистички начин харангира и проповеда економски сепаратизам, под војством неколицине дешпиртера, који се уопште не питају, шта би се дододило у практици, када би се Словенија оградила за себе, па Босна за себе, Војводина за себе, Србија за себе итд. То би значило пропаст, и за државу и за појединачне делове. У нашој држави не постоји ни једно подручје, које би могло само за себе живети; и хрватско гospодарство треба да има пред собом широко поље читаве државе, ако жели да се развија. Без тога нема благостања, ни за Хрвате ни за осталу државу.

*
И „Јадранска страж“, званични орган организације, која носи исто име, а који налази у Сплиту, објавила је у прошлом броју саопштење, „повојдом вести, које су се појавиле о тобожњим намерама, да се цела организација Јадранске страже“. У свом саопштењу Централни одбор „Јадранске страже“ каже, да нико у „Јадранској стражи“ то „није никада тражио, нити о томе расправљао; а ако је и нала по нека реч о томе, да су то учинили чланови који ишле довољно обавештени о задатку удружења.“ То, међутим, није тачно, јер су на самој главној скупштини „Јадранске страже“ у Загребу нале врло ауторитативне изјаве о цепању „Јадранске страже“, а и сам, врло ауторитативни „Хрватски дневник“, је писао, да су „једини Хрвати позвани да воде бригу о Јадранском мору“, и да Хрвати треба да имају своју сопствену „Јадранску стражу“. Зато и није дојално са стране Централног одбора, кад се у свом саопштењу обара на „забринуте чуваре јединствености организације“. Имитирајући им, да на тај начин „постају сијачи међусобног неповерења и рушитељи Јадранске страже“. Да није било тих забринутих чувара, који су за времена дигли глас против оних, који су заиста хтели да поруше „Јадранску стражу“, који због како би се ствари биле развили...

Све је то, међутим, сада споредно, и главно је, да се дошло к памети! Зато ми са задовољством поздрављамо саопштење „Јадранске страже“, које каже, да ће се извести само адаптација правила, азбог што самосталније делатности појединачних обласних одбора на терену; али све то азбог постигнућа заједничког коначног циља! Саопштење даље каже:

„Све се то не тражи за то,

Rad u sokolskom društvu Karlovac

Sokolsko društvo Karlovac одржало је у недељу, 2. јуна, свој омладински дан. Program је био веома lijepo složen. Ујутро, у 7. сати, почеле су utakmice naraštaja, nakon тога svirala је društvena glazba koncertne komade i održana је utakmica u odbojci naraštaja društva Karlovac—Dugaresa, u којој су karlovački naraštaci sa sigurnošću pobijedili. Podopadnji dio programa morao је biti prenešen u dvoranu, no то nije smetalo izvodenju programa, који се sastojao iz igara djece, muške i ženske, iz skupinskih vježbi ženskog naraštaja, na koju u šir, које су izvedene precizno, uz veliko odobravanje. Muški naraštaj je izveo simultane preskoke преко stola, a izabrana odelenja muškog i ženskog naraštaja izvela су vježbe na spravama i pokazala da imademo izvrstan materijal među našim naraštajkama i naraštajcima. На концу су došle proste vježbe svih omladinskih kategorija. Vježbe muške i ženske djece morale су се izvesti u dvije grupe, jer u dvorani nije bilo mesta, да најednom nastupi 130 djece.

Na kraju је održana utakmica u košarci između naraštaja društva Zagreb i Karlovac. Zagrepčani су premoćno pobijedili.

*

Sokolsko Društvo Karlovac је у народно-odbranbenom radu постигlo lijepo uspjeh. Upravo је u toku bolnički tečaj, koga po-hada preko 60 lica. Predaju društveni starešina br. Dr. Josip Variola, gradski fizik g. Dr. Julio Hrubić i dr. Šarić. Živa је i akcija sabiranja materijalnih sredstava, da se potpomognu porodice naših članova, који се nalaze na vojnoj vježbi.

Priznanja „Sokolskom Glasniku“

„Sokolski glasnik“ nailazi sve više na priznanje čitave naše javnosti, a mnogobrojni listovi prenose redovito, u celini ili u opširnim izvadcima, njegove vesti i mišljenja, a naročito njegove uvodne članke, ističući ih kao uzor rodoljubivog pisanja u današnjim medunarodnim prilikama, u času kad sve narodne snage treba usmeriti ka jednom cilju, konsolidaciji prilika u zemljji, i održani od spoljnih opasnosti. I prijatelji i protivnici citiraju iz dana u dan „Sokolski glasnik“, i то не само listovi u Beogradu, nego и oni u Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu itd. Citiraju ga listovi sviju grupa i orijentacija, što najbolje pokazuje, koliku ulogu igra ispravno shvaćena sokolska ideologija u današnjim vremenima.

Ima doduše i takvih listova, који znaju да prenesu čitave naše članke, od prvog do poslednjeg reda, zajedno sa naslovom, i то на првој strani, а да nigde ne naznače otkuda su ih preneli, tako да izgleda да су то nijihovi sopstveni uvodni članici. Dogodilo nam се то, да- duše, само par puta, u nekim listovima iz unutrašnjosti, ali smatramo da možemo i od njih tražiti, да bar spomenu име lista, чије mišljenje toliko cene...

Iznosimo то и као потстrek на још braći, čitateljima i preplatnicima, да још више porade za širenje „Sokolskog

glasnika“, što им је utolikolikakše, пошто је njegovo pisanje steklo toliko priznanja. „Sokolski glasnik“ је најizrazitije ogledalo sokolskog rada, njegove ideologije, njegovih ciljeva i nastojanja. Zato је dužnost svakog pravog Sokola, да svoj glavni sokolski list širi na svakom koraku, да га podupire redovnom preplatom i да му налази nove preplatnike!

Smrt pri sokolskom radu

Pišu nam из Tuzle: Prilikom velike sokolske smotre, која је у овој župi obavljena sa naročitim uspehom, погинуо је pri vršenju sokolske dužnosti jedan naš veoma vredan brat, Dušan Puljić Mitrov, član Sokolske čete Gornja Radnja, matičnog Sokolskog društva Teslić. Brat Puljić dobio је dužnost sa strane načelnštva da, као kurir за četu Čečava, однесе pozive i okružnicu društva, за sokolsku smotru. Ma da je тога дана vladalo strašno nevreme, brat Puljić је, као uzoran Soko, htio svoju dužnost, под било коју цену, да izvrši i krenuo је на put. Na povratku га је zatekla strašna oluja, па је bio prisiljen да се skloni под неку staru štalu u коју је udario grom i на месту га ubio. Brat Puljić је bio valjan Soko i rodoljub, cenjen od svih seljaka, a ostavlja за собом siromašnu udovu, sa petoro sitne dećice, i nezbrinutog oca i majku. Njegova smrt је izazvala najdublje žaljenje код све наше braće, која ће се dugo sećati ovog uzornog Sokola, погинулог при vršenju sokolske dužnosti. A društvo Teslić i ostali sokolski forumi, sa Savezom на čelu, су se posbrinuli, да помогну bar donekle njegovu osirotelu porodicu.

Treća је žrtva učiteljica, Estera Cvetin. Ona је više од decenija radila u najzabitnjem mestu makarskog sreza, Veliko Brdo, a tek prošle godine premeštena је у Makarsku, где јој је muž zaposlen. Medutim је lažno denuncirana i premeštena, zato што јој је muž Soko. Ona mora poći, да

Kroatischer Arbeiterverband

Pišu nam iz Čapljine: U ovdašnjoj duvanskoj stanicu se dešavaju sve čudnije stvari i nastaju sve nesnosnije prilike. Radnici i radnice, ne samo katolici, nego i pravoslavni i muslimani, gone se da se unišu u „Hrvatski radnički savez“

savez“, ако не же да izgube zarađu. Neki su, под притиском i u nevolji, to i učinili, računajući da su Hrvati braća Srbinima, i da „Hrvatski radnički savez“ nije ipak neka tudinska ustanova. Ali kad su se upisali, добили su legitimacijske knjižice, — na našem i na jednom stranom jeziku! Da je cirilica već nekoliko meseci proskrivirana u Čapljini, to smo znali, па se nebismo začudili da su legitimacije „Hrvatskog radničkog saveza“ stampane samo na našem jeziku i latinicom. Ali, da se goni cirilica i da se iz čapljinske opštine izbacuju sve mašne cirilicom, dok se, u isto vreme, Srbi radnici sile da primaju legitimacije „Hrvatskog radničkog saveza“, sa natpisom „Kroatischer Arbeiter Verband“, — то nismo mogli očekivati, ni da nam je najzakletiji protivnik „Hrvatskog radničkog saveza“ i Banovine Hrvatske to pretskazao... A da ne biste misili da izmišljam, šaljem Vam fotografiju jedne takve legitimacije, sa tekstom u oba jezika.

M. K.

Nova premeštenja sokola

Pišu nam из Šibenika: Premeštenja i progoni sokolskih radnika užimaju sve više maha u našim krajevima, tako да се čini, да је некome naročitoстало да, баš danas, kada se sokolstvo posvetilo isključivo narodno-odbrambenom radu, ometa tai njegov rad. Iz same sokolske župe Šibenik premešteni су, poslednjih dana, ови наши članovi i agilni funkcioni: Dr. Ante Dunkić, sudski pripravnik i društveni tajnik, из Šibenika u Bugojno; — Županović Mijo, sudski podvornik, из Šibenika u Imotski; — Dr. Gurdulje, sreski lekar u Prekome, premešten u Bugojno; — Antunović Laura, učiteljica i просветар чете u Jezerima, u Blato; — Pelicarić Katica, učiteljica i просветар društva Biograd, u selo Budimir; — Strukan Sime, učitelj i član župske uprave, из Šibenika Gornja Brela; — Vukov Ivan i Vukov Marija, učitelji, из Šibenika u selo Sušće; — Magler Ljubomir, učitelj, из Šibenika u selo Krupu; — Artić Ante, tajnik sokolskog društva Biograd, u selo Veljače. — Osim тога penzionisam je opštinski inžinir u Šibeniku, Jakov Despot, ма да не-ма nego 12 godina službe.

*

Pišu nam из Slunja: Šef pore-ske uprave u našem mestu, Bogdan Kukić, premešten је u Sveti Ivan Zelinu, bez ikakvog drugog razloga, već zato што је agilni član Sokola i Srbin. Premešten је u varoš где nemam upošte Srba i где је mnogo frankovaca, баš zato da bude izložen Šikanama. Protivnici navode kao razlog njegovog premeštenja, што nije glasao kod opštinskih izbora za listu HSS, ма да су ovdašnji Srbi ponudili da sastave zajedničku listu sa Hrvatima, што је, krivnjom jednog zadrtog funkcioni organizacije HSS, onemogućeno. Medutim su Srbi ipak pomogli sa stavljanje opštinske uprave sa Hrvatima, ali је, i pored тога, brat Kukić za kaznu premešten, што је izazvalo razumljivo ogorčenje kod članova Sokola i kod све jugoslovenske javnosti u srezu.

Smrt valjane sokolice

Pišu nam из Imotskog: Sa najdubljom žalošćujavljamo braći i sestrama, да је kôncem maja umrla naša draga sestra, Slavka S. Zovko, članica Sokolske čete u Kamenmostu i vredna saradnica svoga brata, Sl. Zovka, tajnika te čete. Svi који су poznivali sestruru Slavku žale duboko за њом, utoliko pre, што је zbog rada ovdašnjih sokolskih protivnika, била prisiljena да за неко vreme ostavi svoj rodni kraj i da pode na oporavak, kod svoje sestre, u Beli Manastir, где се, zbg promene zraka, razbolela i podlegla bolesti. Sestra Slavka је дете jedne od najzaslužnijih nacionalnih porodica u Kamenmostu, па је zato njena smrt izvala žaljenje u nacionalnim redevima, u čitavoj imotskoj krajinji.

ČITAJUĆI NOVINE...

Organizacija HSS na Sušaku javlja, da je isključila iz članstva Jurja Oršića, bivšeg zapovjednika „HRVATSKE SELJACKE ZASTITE” za grad i srez Sušak. A „Hrvatska straža” doznaće, da to isključenje nije usledilo iz političkih razloga, već radi toga, što je Oršić „došao u sukob sa krivičnim zakonom”.

To je ono, što mi već iz dana u dan govorimo, — da je najbolje JEDNOM ZA UVEK ISKLJUCITI CITAVU TU „HRVATSKU ZASTITU” I RASPUSТИ JE, dok se ne otkriju i novi sukobi sa krivičnim zakonom. Jer g. Oršić nije bio ma ko, već zapovjednik čitave Zaštite, za varoš i srez Sušak!

*

Mesečni časopis „KMEČKA ŽENA” (Seljačka žena), koga izdaje „Ženska kmečka zveza”, klerikalno udruženje u Mariboru, objavljuje, u broju 6, ove godine (koji je izšao pre nekoliko dana) napis, pod naslovom „SLOVENAČKE POSLOVICE O BEGSTVU”. U tom se napisu nalaze i ove „moralne” pouke o jednoj od najnemoralnijih i najukupnijih pojava u životu čoveka i naroda, o begstvu, — vrlo karakteristične za današnje vreme:

„Bolje je dobro begstvo, od sramotnog boja! — Ako je begstvo sramotno, zato je i korisno! — Nije lepo bežati, ali je korisno! — Ko beži, na zdravoj koži leži! — Ko beži od koristi, beži i korist od njega! — Ko lovi, ulovi što može; a ko beži, ulovi više nego što može!”...

Ne verujemo da Slovenci nemaju poslovica i o drugim, plemenitijim odlikama, nego što je vežinjana bežanja, koje bi, kao na pr. one o junačkom otporu i o veri u pobjedu, daleko više odgovarale današnjem vremenu. Ali eto, gospoda oko „Kmečke žene”, čiji se istomisljeni, u klerikalnoj „STRASI V VIHARJU”, izruguju sokolskoj pripravnosti, — nalaze, da je baš današnje vreme najpočesnije, da svome narodu daju pauku u vrlini — bežanja...

*

„Hrvatsko sveučilišno društvo” herostatskom istražnošću radi na što većem odvajaju hrvatskog književnog jezika, od zajedničkog, srpsko-hrvatskog. Zato je na poslednjoj sednici donelo ponovo zaključak, da treba izraditi nov hrvatski pravopis, koji bi se što više razlikovao od onog, koji se do sada upotrebljavao; i da treba izdati nov hrvatski rječnik, pošto je Mareticev „Rječnik hrvatskog, ili srpskog jezika”, što ga izdaje Jugoslavenska Akademija, preglobočan. A u stvari zato, da se u novom rečniku veštacki stvore što veće razlike između Srba i Hrvata?

U istom duhu piše i sarajevski jezuita, Dr. Vanino, u „Zborniku za povijest Isusovačkog reda u hrvatskim krajevinama”, tvrdeći, da je Bartol Kašić, koji je pisao „ikavčinom”, „bio dalekovidniji od hrvatskih preporoditelja pre stotinjak godina, koji se nisu obazirali na svoj narod, nego su slijedili Srbima Karadžića i odlučili se za ljevakski govor, kojim govoriti manjina hrvatskog naroda”.

Znači, da su Gaj, Kukuljević, Drašković i Preradović bili „izdajci hrvatskog naroda”, što su mu dali današnji ljeplji književni je-

zik; dok je patriota Dr. Vanino, koji taj jezik mrzi i prezire... *

Cini se medutim, da ove teorije nalaze već saveznika i na srpskoj strani. Tako n. pr. čitamo u listu „NASA LINIJA”, koji je počeo izlaziti u Beogradu, da se „Hrvati razlikuju od Srba mnogim osobinama, koje ih čine posebnim narodom”, a kao najvažniju osobinu navodi se, da Hrvati govore jezikom, „koji za Srbe nije ništa razumljiviji od bugarskog ili slovenačkog”.

Da je to besmislica, zna svako srpsko dete, koje je bilo kad pročitalo ma i jednu hrvatsku knjigu; ali to ipak dokazuje da smo i u besmislicama — jedan narod...

*

„SLAWONISCHER VOLKSBLATT” se žali na ljudi sa nemačkim imenom koji se osjećaju Hrvatima, i naziva ih „Kroatinge”, Prema tome bi Dr. S. Janka, glavnog vodu jugoslovenskih Nemaca, trebalo nazvati — „Slovakings”...

*

Zagrebački listovi javljaju o novim progonima pristaša politike Dr. Mačeka u Sloveniji. Ističu da se ti progoni šire, te da se protežu „ne samo na Hrvate u Štrigovi i Raskrižju, već i na Slovence po čitavoj Sloveniji, koji su pristalice politike Dr. Mačeka”.

Znači, da i Ljubljana i Zagreb (učitelje i Sokole!) umeju da progone, a ne sve samo Beograd...

*

U svima zagrebačkim novinama smo našli objavu o svečanoj sednici Jugoslavenske akademije, znanosti i umjetnosti, koja je nešumnjivo postala „iz Čancelarije Akademije, jer je u svima novinama identična. Medutim se u njoj uvek govori samo o „Akademiji, a nikako o Jugoslavenskoj akademiji, kako se zvanicno naziva”.

U toj bezimenoj formi dala je „Hrvatska straža” i naslov objavi; dok je „Hrvatski dnevnik” vrlo korektno metnuo u naslovu: „Svečana sjednica Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti”. Lepo od „Hrvatskog dnevnika”!

*

„SELJAČKA SLOGA” žali, što je „malo ko čuo” jedno predavanje g. Rudolfa Hercega, o Seljačkoj Slozi, kao „idejnom čistilištu hrvatskog, i kao rasadištu svjetskog seljačkog pokreta”; jer je u tom predavanju g. Herceg „rekao stvari, koje još nigde nisu rečene...”

Ne razumem zaista, rašta se tolike velike sile zapleće u tako krvave ratove, lomeći kopla za nove pokrete u svetu, kad imaju na raspoređenju „rasadište za čitav svijet” g. Hercega, u kome se nalaze stvari, koje još nigde nisu rečene...

ODGOSEN ŽUPSKI SLET U BOROVU

Župski slet Sokolske župe Osijek, koji je trebao da se održi u Vidovdanu u Borovu, odložen je na neizvesno vreme, u vezi sa novom naredbom o zborovima.

IZ SOKOLSKOG STUDENTSKOG SREDISTA

Obaveštavaju se članovi Sokolskog studentskog središta, da će plenarni sastanak članova biti u subotu, 15. maja u 19 časova.

Sl. Nić.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Bitka na zapadu vodi se u nepromjenjenoj žestini. Francuzi izveštaji javljaju, da Nemci bacaju ogromne snage u borbu, nastojeći na svaki način da dodu do odlučnog rezultata. Nemci javljaju, da se nalaze na dvadeset kilometara udaljeni od Pariza i da su zauzeli Ruan i Rems. Ne zna se, da li će Francuzi pružiti odlučan otpor pred Parizom i pokušati da brane prestonicu po svaku cenu, ili će, u slučaju krajnje opasnosti, napustiti Pariz, da ne bi bio izložen bombardovanju i rušenju, a čuvati pošto poto neprekinitu frontu i štediti ljudstvo, pa se povući još dalje od Pariza. Engleski i francuski komentari tvrde, da se taktika generala Weyganda sastoji u tome, da postepenim povlačenjem istroši nalet protivnika, pa da tek onda prede protuakciju. Saveznički listovi pišu da su protivničke trupe već u velikoj meri istrošene i zamorenne, i da su Francuzi spremni da se povuku i južno od Pariza, iz čega se dade zaključiti, da se Pariz neće braniti po svaku cenu, nego da će njegova sudbina zavisi od opštег sklopa operacija i pomicnog rata na zapadu. Medutim sejavlja, da su Englezi iskricali priličan broj novih trupa u Francuskoj i da će uskoro poslati nove čete, a izjave prezidenta Ruzvelta pokazuju, da je Amerika odlučila da u najvećoj meri pomogne saveznicima, u oružju i avionima.

*

Svedski listovi javljaju, da se u Engleskoj primećuje sve jače nezadovoljstvo sa prisustvom g. Čemberlena u današnjoj vladi. Javnost sve više okriviljeva bivšeg predsednika vlade, zbog dosadašnjih neuspeha, i traži da se posvema povuče. Protiv Čemberlena već davno vodi kampanju „Daily Herald”, a sada se toj kampanji pridružio i „News Chronicle”, koji javlja da i mnogi članovi parlamenta, koji su ranije podupirali Čemberlena, traže njegov odlazak. „Manchester Guardian” tvrdi, da i među oficirima raste nepoverenje protiv Čemberlena, a u političkim krugovima se misli, da daljni opstanak Čemberlena u vladi smeta svakoj novoj akciji engleske diplomacije kod neutralaca.

*

„Neue Zürcher Zeitung” prima dopis iz Londona, u kome se govori o uzrocima, zbog kojih se englesko naoružanje pokazalo kao nedovoljno. Javnost vidi glavnoga kričca u držanju Čemberlenove vlade i u postupcima engleske ratne industrije, koja je išla za profitom, ili za organizacijskim interesima, umesto da se što odlučnije takmiči sa nemačkim naoružanjem. Čemberlenova vlada je potpuno zanemarila vaspitanje kvalifikovanog radništva i inžinjera za ratnu industriju; dok s druge strane i strukovne organizacije nisu popuštale od uobičajenog radnog vremena, pa su time ometale proizvodnju. Danas se opće...

*

Američki listovi objavljaju, da u Sjedinjenim državama severne Amerike žive više od 1.500.000 Čeha i Slovaka, od čega je gotovo polovina Slovaka. U samom Čikagu živi 130.000 Čehoslovačkih, tako da je Čikago, po veličini, peta čehoslovačka varoš. Takođe, čehoslovačka štampa u Americi je vrlo raširena, pa ima oko 100 novina, od čega je 10 dnevnih listova.

*

nito vide te greške, pa se sve čini da se poprave intenzivnim radom.

*

Pišući o kapitulaciji belgijske vojske, „Neue Zürcher Zeitung” tvrdi, da su već duže vremena mogli da se primete znaci da belgijski kralj nema simpatija za saveznike, pa da su saveznici trebali da budu na oprezu, i da ne riskiraju velike kontingente svojih trupa, izvan utvrđenih linija. List tvrdi da je belgijski kralj pozvao saveznike u pomoć, zato da ne bi morao sam provesti potpunu mobilizaciju, te da je neprestano ometao operacije. Članak sumnja da se u pozadini nalaze politički razlozi, i da je kapitulacija belgijske vojske možda nastavak one politike kralja Leopolda, koju je započeo g. 1936, kad je jasno nastupio protiv Engleske i Francuske, tako da je već tada Francuska počela utvrđivati granice prema Belgiji.

*

U Moskvi je objelodanjen početak pučanstva za 1939. godinu. Skoro polovica pučanstva nalazi se u skupini „radnika i namještnika“ (49.7 posto), dok je 46.9 posto upisano kao „kolhozi i obrtnici kooperatori“. Kategorija slobodnih zvanja ne prelazi 3.4 posto. Tu se uključuju takozvani individualni seljaci, osamljeni obrtnici, svećenici raznih vjeroispovesti itd. U svemu ima 32.8 posto građana. Time je njihov broj podvostručen od 1928. godine. Danas Rusija imade 174 grada od preko 50.000 stanovnika. Od 183 milijuna ljudi, koliko Rusija broji, 13 milijuna je svršilo srednju školu. Uprkos brojnim naredbama za likvidaciju analfabetizma, u Sovjetskoj Rusiji ima još 10 posto analfabeta, najviše među ženama.

*

Jedan engleski list je izračunao, da Veliku Britaniju svaki dan ratovanja stoji oko 25 do 30 miliona funti. Ako se uzme u obzir sve ostalo, što je utrošeno u vezi sa ratom, onda bi dnevni izdaci za rat dostigli daleko veće svote. Jedan top na velikoj bojišnoj ladi stoji sam oko 11 miliona dinara, dok jedna takva lada stoji oko 750 miliona. Podmornica, od 1000 tona, stoji oko 80 miliona, a tenk od 35 tona 7 i po miliona dinara. Veći bombarder stoji prosečno 5 miliona dinara, a jedan padobran 15.000.

*

Američki listovi objavljaju, da u Sjedinjenim državama severne Amerike žive više od 1.500.000 Čeha i Slovaka, od čega je gotovo polovina Slovaka. U samom Čikagu živi 130.000 Čehoslovačkih, tako da je Čikago, po veličini, peta čehoslovačka varoš. Takođe, čehoslovačka štampa u Americi je vrlo raširena, pa ima oko 100 novina, od čega je 10 dnevnih listova.

*

Obično se misli da ima svega 70 miliona japanskog naroda, ali Japan ima zajedno oko 100 miliona ljudi. Stvarno živi na glavnim japanskim otocima 71 milion 327 hiljada i 400 Japanaca, koji na tom uskom teritoriju sačinjavaju više pučanstva, nego taj teritorij može podneti. Ali ima još 30 miliona drugih japanskih gradana, koji se ne smiju zaboraviti. Jer 23 miliona 640 hiljada Koreanaca spada u to isto kao i 5 miliona 445 hiljada i 700 stanovnika otoka Formoze. Daljnih 338 hiljada i 500 Japanaca živi na Sahalinu, 194 hiljade 400 u provinciji Kvantung na kontinentu, a 78 hiljada na pacifičkim otocima. Konačno ima Japana u različitim zemljama sveta još 2 miliona.

Petrova petiletka u župi Karlovac

Sokolska Petrova Petoljetka u župi Karlovac dala je do sada lijepo rezultate. Skoro sve jedinice izvršile su velik dio učinjenih zavjeta. Od 19. društava i 35 četa u 1936. godini, podnijelo je jedinice zavjete 16 društava i 22 čete. Do sada su u okviru SPP zavjetovani i sagradeni domovi u društvenima Dugaresa, Črnomelj, Metlika, Ogulin i Plaški, i u četama Gomirje i Tušilović. Kupljena su gradilišta za domove i vježbališta: društvo Krnjak i čete Turan, Jasenak, Trebinja. Osim toga uredili su vježbališta: 9 društava i 8 četa; sagradili bunar 3 društva i 2 čete; izgradili put 3 čete; osvetili zastave 1 društvo i 3 čete; osnovali knjižnicu 2 društva i 4 čete; izgradili most 2 čete; osnovali čitaonice 3 društva i 1 četa; domaćičkih tečajeva održano je 9; nabavljeno stručnih sprava u 6 društava i 3 čete; dubršta uređena u 3 društva i 5 četa; nabavljeno je deset košnica pčela i sagraden jedan pčelinjak i zasadeno je 4.775 voćaka.

Pored tih jedinčnih zavjetnica, učinjeno je ličnih zavjeta 1.175, za porodicu 498, za svoj dom 643, za društvo 720, svega 3.036, od čega je izvrešno 85% zavjeta.

Vrijedno je istaći sokolsku svijest i požrtvovanost članstva dvoju jedinica: Društvo Dugaresa sabraljalo je svotu od 13.550 dinara među svojim članstvom za otkup ličnog rada kod gradnje doma. Četa Tušilović predviđala je u istu svrhu 8.750 dinara za isplatu radnika, ali je isplaćeno samo 80 dinara, jer je sve ostale radove izvršilo članstvo besplatno, pa je preostalom novcem nabavljen najpotrebniji namještaj i radio-aparat.

Ozlede u sokolstvu

Praški „Sokol“ doneo je statističke podatke o ozleđama u sokolstvu na spravama, bez sprava, na prostim vežbama i igrama, i to posebno za članstvo, naraštaj i decu.

Kod članova najveći broj ozleda pojavljuje se na vratilu, skoro četvrtina svih ozleđa t. j. 24.89% (za razdoblje od 1928—1937 god.) na razboju otpada 18.17%, krugove 8.83%, konja 8.04% i t. d., ukupno na spravama 68.34%, na vežbama bez sprava 7.64%, na prostim vežbama 12.35%, na igrama 11.62%.

Kod članica najveći broj ozleđa pojavljuje se na konju sa 15.61%, na razboju 15.41% i t. d., ukupno na spravama 58.23%, na vežbama bez sprava 12.49%, na prostim vežbama 16.15%, na igrama 13.12%.

Kod muškog naraštaja najveći broj ozleđa pojavljuje se na vratilu,

Članovi sokolske čete Kožuhe, matičnog društva Doboj

tilu 14.83%, na razboju 12.08% i t. d., ukupno na spravama 59.35%, na vežbama bez sprava 10.87%, na prostim vežbama 18.48%, na igrama 11.25%.

Kod ženskog naraštaja najveći broj ozleda pojavljuje se na krugovima 13.10%, na konju 12.04% i t. d., ukupno na spravama 53.82%, na vežbama bez sprava 11.18%, na prostim vežbama 21.97%, na igrama 13.00%.

Kod muške dece najveći broj ozleda pojavljuje se na konju 9.95%, na stolu 7.54% i t. d., ukupno na spravama 46.50%, na vežbama bez sprava 13.99%, na prostim vežbama 20.06%, na igrama 19.45%.

Kod ženske dece najveći broj ozleda pojavljuje se na krugovima 13.54%, na konju 9.83% i t. d., ukupno na spravama 51.46%, na vežbama bez sprava 12.73%, na prostim vežbama 15.08%, na igrama 20.71%.

Ing. M. Co.

Praški univerzitet

Posle zatvaranja svih visokih škola u Češkoj, zanimaće bez sumnje svakog istorijat praškog Univerziteta, najstarije visoke škole u srednjoj Evropi, ustanovljene, na kojoj su odgojeni najznamenitiji sinovi češkog naroda.

„Karlov Univerzitet u Pragu“ osnovao je jedan od najvećih čeških kraljeva, Karlo IV, 1348 godine. Bio je sin Jana Luksemburškog, češkog kralja iz francuske dinastije, i Eliške, jedne od poslednjih izdanaka prve češke dinastije Přemyslovaca. U njegovo doba, pod češkom krunom bila je cela srednja Evropa, čak i Berlin, današnji glavni grad Nemačke. Ugled i moć, koju je Karlo IV imao, brzo su mu pomogli, da bude izabran za rimsko-nemačkog cara. Osporavajući češko poreklo praškog Univerziteta, Nemci među ostalim argumentima tvrde, da je bio osnovan od nemačkog cara, zaboravljajući da Karlo nije imao nikakvi nemački krvi u sebi i da je titula „Rimsko-nemački car“ znaci, po srednjevkovnom shvanjanju, božjeg pretstavnika svetske vlasti na zemlji, dok je papa bio pretstavnik vlasti duhovne.

Karlo IV voleo je svoj narod i osnivanjem praškog Univerziteta dao mu je ono, što je za razvitak narodne kulture najneophodnije. Pošto je izdvojovao papino odobrenje, koje je bilo bitno preduslov za osnivanje svakog univerziteta, Karlo IV je izdao Zlatnu Bulu, kojom odobrava otvaranje praškog Univerziteta, kao rimsko-nemački car i češki kralj, u isto vreme, sa ovim obrazloženjem: „da ne bi verni stanovnici češkog kraljevstva, koji stalno žude za plodovima plemenitih nauka, morali da traže od tuđih milostinju, već da pripremili trpezu u svom kraljevstvu i maju.“

U početku su stranci imali premoć na ovom univerzitetu, ali je sin i naslednik Karla IV, Václav IV, dao čuvenim „Kutnogorskim dekretom“ češkim studentima pravo i mogućnost, da rešavaju na svome univerzitetu sami o svojim pitanjima. Ovo je izazvalo

veliko nezadovoljstvo među stranim studentima i oni su prešli većinom na strane univerzitete. Zahvaljujući tome, broj je stranaca među češkom inteligencijom toga vremena veoma opao. Moramo spomenuti, da je nastava u to doba bila na latinskom jeziku.

Početkom šesnaestog veka došli su su Habzburzi na češki presto. Češka je država od tog vremena u personalnoj uniji sa austrijskim zemljama. Početkom devetnaestog veka, za vreme vladice cara Ferdinanda, promenjen je naziv Karlovog Univerziteta, u Karlo-Ferdinandov. Predavanja su bila na nemačkom jeziku. Ali u toba počinje češki narodni kulturni preporod. — 1848 godine podnose svesni praški nacionalni studenti caru molbu za slobodu predavanja i mišljenja na praškom Univerzitetu. Ali tek u godini 1882 postizava češki narod najveći uspeh, — dodeljenje praškog Univerziteta na češki i nemački. Tek tada je dana češkoj inteligenciji mogućnost obrazovanja na češkom jeziku i Prag postaje žiža celokupnog slovenstva.

Na praškom su univerzitetu posle rata studirali mnogi studenti bratskih slovenskih naroda, a namemo se, da će praški Univerzitet i da će dalje služiti kulturnom napretku čovečanstva.

J. Vizek

**Kupališni lječnik
(banjski lekar?)**
**Dr. FRANJO
KOLTERER,**
ordinira — kao
svake sezone —
**u Rogaškoj
Slatini**

Sadržina sokolskih listova

„MLADI SOKO“

List naraštaja Sokolskog društva Split, u broju za maj mesec, donosi zanimljiv sadržaj, u duhu današnjeg vremena: Na mrtvoj straži (Petrović Ljub. Stojan); — Branićemo se! (D. S.); — Sokolstvo za državu (Kučar Ante); — Majci (A. M.); — Durdevdan (Sinobad Zlatko); — Jugoslovenski odbor; — O odbojci (Trepov Živojin); — Sokolski život.

„SOKO NA JADRANU“

Glasnik župa Split, Šibenik-Zadar, Sušak-Rijeka, u broju za mesec maj donosi zanimljiv sadržaj: Smotra sokolstva u župi Split; — Svečana smotra sokolstva.

skog društva Split; — Osobine bojnih otrova i prva pomoć; — Šta treba da radimo pri napadaju iz zraka; — Kako da se odbranimo od zapaljivih bombi; — Potpora porodicama obveznika pozvanih na vežbu; — Sokolsko studentsko srđiste; — Higijenska vrednost prirodne i vještačke vježbe (S. V.); — Vijesti iz župe Split; — Šaljivi kut; — Razne vesti.

„BRATSTVO“

Glasnik Sokolske župe Osijek, u broju od 15. maja donosi ovaj sadržaj: Mali narod, reč uredništva; — XII slet Sokolske župe Osijek u Borovu; — Njene granice i njeno dostojanstvo, Dr. Ilija Mamuzić; — Vesti iz okružja župe; — Oko prostih vežbi, Bran. Slijepčević; — Sokolska smotra u našoj župi, ing. M. Kvapil; — Sokol, smotra u Doboju, Stevo S. Prica; — Međunarodno takmičenje Nemačka - Madarska, ing. M. Kvapil; — Napomene za stručne odbore. — Vesti itd.

„KNJIGA ZA SOKOLSKO SELO“

Primili smo broj 6 za mesec juni, glasila Sokolske župe Močtar, koji sadrži ove članke: Vojnički i gradanski život: Arm. gen. Živko Stanislavlević; — Pripravnost Sokolstva; — Čuvajte se špinjuna; — Glas prestoničkih Sokola; — Skupština župe; — Vesti iz župe; — Razna uputstva i napomene.

„SOKOLSKA STRAŽA“

Glasilo Sokolskog društva Crvenka, u broju za maj mesec, donosi ovaj sadržaj: Sokolska pravljnost; — Veličanstvena sokolska proslava u Velikoj Kikindi; — Iz našeg društva; — Apel Saveza patriotskih udruženja; — Iz slovenskog sveta; — Šta svaki pojedinac u Jugoslaviji treba da ima na umu; — Zašto smo Sokoli; — Itd.

„ČUVAJMO JUGOSLAVIJU“

Vesnik Sokolske župe Karlovac, u broju 5, donosi ovaj sadržaj: Prigodom proslave 10-godišnjice Sokolske župe Karlovac: Josip Variola; — Stranci kod nas: V. Vrlinić; — Služimo sebi i narodu; — Rad društva Ogulin; — Rad društva Karlovac; — Veličanstvena sokolska proslava u Vel. Kikindi; — Vesti.

Tko je malo-kevan, blijeđ

i uopće slabog zdravlja, neka upotrebni najnoviji specijalitet „FERODOVIM“ koji otvara vanredan apetit i vrlo brzo očišćava svaku osobu kojoj je bilo kakva bolest narušila zdravlje. Za dobar uspjeh dovoljne su 2-3 flaše. Cijena 1 fl. D. 40,- sa poštarnom D. 45,- 3 fl. D. 120.- franko. Proizvoda Mr. Ph. A. Mrkušić, apotekar u Mostaru (Banovina Hrvatska). Dobiva se i u apotekama Reg. S. Br. 668/2/32

Na prodaju!

Kompletna glazba sa 26 instrumenata, sve u potpuno novom stanju. Može se dobiti uz jeftinu cenu.

Obratiti se na:

(Šifra: MUZIKA)
Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, Beograd
Poštanski fah 342

TRAŽITE HOHNER ЧЕНОВНИК
САКАДА
БОГДАР
КР. МИЛАНД 9. ПРЕКО ПУТЛ. ДОНАДА

Konstrukcija Usavršenost

i najbolji kvalitet
su jamstva
za Vaše uspehe
uvežbanja.
Zato nabavljajte
specijalno

vornici
gimnastičkih
sprava

J. Osakem Ribnica

Најбоље дело наше нове књижевности

ФРЕСКА ИМПОЗАНТНА ДРУШТВЕНЕ СТАВАРНОСТИ СРБИЈЕ

МАТИЋ — ВУЧО

ГЛУХО ДОБА

РОМАН ЈЕДНОГ РАЗДОЉА

„И сећах се оне магле која је пала над Србију, и сећах се општег уверења да је тамо у овај мах све могуће...“

Јаша Томић

Roman o Srbiji iz najburujeg doba naše istorije, s kraja devetnaestog i početka dvadesetog veka, kada se okončava težak period borebe između слободе i насиља, уставности i апсолутизма, светlosti i мрака. Кроз узбудљиву и истиниту историју главних лица овог дела приказан је цело узбуркано доба историске прекретнице, чија сенка лебди још увек над Србијом. Али су у роману оживљени и они чисто људски тренуци: романтичне и мрачне љубави, заноси и страдања, тешње и стрепье, најразличитијих ликова: од меланхолика и страдалника, до друштвених каријерista, хероја и бораца. Roman је писан живописним уметничким stilom, који оживљава све чега се дотиче од људи и ствари, до друштвених појава и историских zbiljnosti. Стога се он чита с узбуђењем, без предаха, од прве до последње странице.

Историја наших људи, малих и великих, истинитих и измишљених, ређа се пред нашим очима час тиха и смирене, час бурне и страсне, час страшина и свирена.

Две књиге око 900 страна — повезане у платно

За готово 160 дин. — На отплату 200 дин. — Број: 120 дин.

Издавачко - предузеће Геца Кон, а. д. - Београд

НА ПОСЛЕДЊЕМ ВУЧЕЊУ СРЕЋАКА III КЛАСЕ 40 КОЛА ДРНДАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ПРЕМИЈА од динара 500.000.- пала је на целу срећку број **30.271**
ЗГОДИТАК од динара **200.000.-** на број **26.115** и **ЗГОДИТАК** од динара **100.000.-** на број **66.500**

СВЕ ТРИ ПРОДАТЕ

ИЗ ГЛАВНЕ ОВЛАШЋЕНЕ КОЛЕКТУРЕ

АЛЕКСАНДРА Р. ПАВЛОВИЋА

БЕОГРАД, КРАЉА АЛБЕРТА БР. 1

СРЕЋКЕ ЗА IV КЛАСУ, чије је вучење 11 јула. ГОТОВЕ СУ ЗА ЗАМЕНУ.

ДОПЛАТНИХ СРЕЋАКА ИМА У ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ.

Izdaje Savez Sokola Kr. Jugoslavije (arh. M. Smiljanic, Alekse Nešadovića 6) — Ureduje redakcioni odbor (Predsednik Dr. Vlad. Belajčić) — Odgovorni urednik Dr. Tihomir Protić, Beograd, Prestolonaslednikov Trg 34 — Stamparija „Luč“, Mitrović i Lazarević — Beograd Kraljice Natalije ulica broj 100. Tel. 21-772.